

POSUDEK OPONENTA

diplomové práce: Bc. Jan HRUBECKÝ, ***Perzekuce příslušníků hraničářských pluků armády první republiky v době komunistické totality***. Hradec Králové: Historický ústav Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové, 2016. 217s. (včetně 79s. příloh).

Diplomant si jako závěrečnou práci zvolil téma perzekuce bývalých příslušníků hraničářských pluků v období po únoru 1948. Svou práci rozdělil do dílčích kapitol, jimiž se snažil téma přiblížit. Obsah na první pohled působí poněkud nevyrovnaně, co se členění týče. Genezi a fungování hraničářských pluků je věnována přesně polovina práce, která je dále podrobně rozložena do čtyř dále vnitřně členěných kapitol, které odráží autorův systematický přístup k tématu v duchu chronologie historického vývoje. Jádrem práce pak tvoří kapitola pátá, která pak sama čítá přes 60 stran s téměř nulovým vnitřním členěním, čímž práce mírně ztrácí na „grafické“ přehlednosti.

V úvodu autor velmi dobře popisuje genezi výzkumu i motivaci pro tuto práci. Občas pochopení textu narušuje použití příliš dlouhých souvětí, což je ale specifický autorský styl nikoliv chyba. Nutno říci, že tato „kosmetická“ chyba nemá nic společného se skutečným, kvalitním obsahem práce, nad kterým se dále pozastavím. Jak jsem již naznačil výše, genezi jádra tématu je věnován značný prostor, který ale svým pojetím pouze deklaruje autorův osobní postoj k tématu a také značný přehled v problematice. Důkazem budiž zejména skladba odborné popisné části vhodně kombinovaná s osobními vzpomínkami bývalých hraničářů memoárové povahy, která by bez hlubší znalosti tématu působila neukotveně, což však není tento případ.

Téma systematicky graduje od úvodních kapitol věnujících se zejména vzniku a organizaci hraničářských pluků, přes personálie věnující se budoucím velitelům a jejich výcviku. Právě situace ohledně výcviku v rámci *Kursu pro zvláštní účely* je velice zajímavý úsek armádních dějin usilující o komplexní a zcela unikátní přípravu budoucích velitelů. Neméně zajímavý je pohled autora na situaci po Mnichovu, kdy byl vydán rozkaz hraniční opevnění opustit. Zejména „sonda“ do nitra účastníků v tomto čase, kteří byli odhodláni ústy svých velitelů republiku bránit do posledního výstřelu, je skrze memoáry velmi cenná a autor k ní přistoupil velice odpovědně. Zde k poznámce 81 ztrát armády na Podkarpatské Rusi doporučuji prostudovat např. studii Jiřího Plachého, *Hroby vojáků československé armády na území bývalé Podkarpatské Rusi*, *Historie a vojenství*, 59, č. 4, (2010), s. 46-56.

Přechodové téma pak představuje kapitola věnující se pevnostem a jejím osádkám po osvobození v roce 1945 a především záměrům jejich dalšího využití, které stejně jako mnohé jiné zůstaly pouze na

papíře. Jádro práce věnující se perzekuci příslušníků hraničářských pluků pak sleduje konkrétní osudy jednotlivých účastníků, které jak autor sám uvádí, pro účely této práce vybral ex-post. Jejich výběr je znovu zrekapitulován a konkrétně a věcně shrnut v dobře uchopeném závěru, přesto si nemohu odpustit, že vhodné uvedení důvodu výběru konkrétního osudu, určitá forma vnitřní diference spolu s vnitřní jednotnou grafickou strukturou této kapitoly, by práci ještě povýšila.

Nešťastnou se bohužel jeví zejména v případě této práce její formální stránka – zejména ta pramenná. Pomineme-li občas chybějící interpunkci za větou, či nepoužívání zarovnání do bloku od s. 20 ztěžující čtení, nevyužívání zkrácených citací a jejich nestejná velikost písma či jiný font, to vše lze autorovi odpustit. Nelze však v případě aspirace na odborné pojetí této práce odpustit nedostatečnou práci s prameny a literaturou, ne však co se zdrojů samotných týká, ale způsobu jejich citací (krom jiných: např. pozn. 44 - neúplná citace webového zdroje; pozn. 111 citace pramene je převzatá patrně z literatury, dnes: ABS, f. 302, sign. 302-289-3 - chybí tak původní zdroj informace; pozn. 164 P. MINAŘÍK, *Podplukovník Kostrhún – hrdina či zrádce?*, Historie a vojenství č. 56, ročník 2007 – neúplná citace odborného periodika a mnoho dalších).

Citace pramenů z provenience Vojenského ústředního archivu – Vojenského historického archivu v celé práci autor cituje pokaždé jinak – při. VUA, VÚA, VUA-VHA, a nikde s výjimkou zadání práce není uveden příslušný citovaný fond /konkrétně v této práci - fond kvalifikačních listin, fond kmenových listů, fond Hraničářské pluky atp./ . Citace z národního archivu také nejsou v pořádku – vyskytuje se v práci citace jako Státní ústřední archiv i jako Národní archiv. Soupis pramenů v závěru také není důsledně rozlišen. Autor zde například zcela opomíjí rozsáhlý vlastní soukromý archiv a částečně obchází informace o materiálech z Národního archivu. Vnitřní členění pramenů by mělo být také podrobnější, případně jinak rozlišeno – institucionální archivy, soukromé archivy, dokumenty, memoáry atp. S ohledem na rozsah příloh lze práci rovněž vyčíst absenci jejich soupisu. Pozitivní je naopak nezbytný seznam užitých zkratk.

Právě formální stránka práce bohužel kazí celkově velmi dobrý dojem z ní. Práci kolegy Hrubeckého přesto **hodnotím jako velice zdařilou**, splňující podmínky pro kvalifikační práci tohoto druhu a jako takovou **doporučuji k obhajobě** a hodnotím známkou .....